

Styresak nr.:	45-23	Sakstype:	Beslutningssak
Saksnr. arkiv:	21/01240		

1. tertialrapport 2023 for Sykehuset Østfold HF

Sykehuset Østfold HF har per april et økonomisk resultat som er 108,6 mill. kroner dårligere enn budsjett. Aktiviteten i april har vært lavere planlagt innen alle områder, unntatt døgnbehandling i barne- og ungdomspsykiatrien (BUP). Bemanningsforbruket er fortsatt høyere enn planlagt som følge av høyt sykefravær. Økte bevilgninger i revidert nasjonalbudsjett er p.t. ikke innarbeidet i resultatet.

Forslag til vedtak:

Styret tar 1. tertialrapport for 2023 for Sykehuset Østfold HF til etterretning.

Sarpsborg, den 05.06.2023

Hege Gjessing
administrerende direktør

Vedlegg: PP-presentasjon

Styresak nr.: 45-23

1. Administrerende direktørs anbefalinger/konklusjoner

Administrerende direktør anbefaler at styret tar 1. tertialrapport 2023 for Sykehuset Østfold HF (SØ) til etterretning.

2. Faktabeskrivelse**Tabell 1 Status i april**

Områder	Mål	Denne måned	Førrige måned	Utvikling
Fristbrudd avviklede	Mål	Faktisk	Faktisk	
Somatikk	0	12,7 %	12,2 %	↓
VOP	0	2,2 %	1,5 %	↓
BUP	0	1,4 %	1,3 %	↓
TSB	0	2,5 %	0,0 %	↓
Ventetid avviklede	Mål	Faktisk	Faktisk	
Somatikk	61	70	66	↓
VOP	56	57	57	↓
BUP	50	56	50	↓
TSB	30	25	20	↓
Andel passert planlagt tid	Mål	Faktisk	Faktisk	
Andel passert planlagt tid	95 %	82,7 %	84,8 %	↓
Korridorpasienter og belegg	Mål	Faktisk	Faktisk	
Andel korridorpasienter	0 %	1,0 %	2,0 %	↑
Gjennomsnittlig belegg somatikk	90 %	90,0 %	95,0 %	↑
Gjennomsnittlig belegg psykiatri		79,0 %	86,0 %	↑
Andel avviste henvisninger	Mål	Faktisk	Faktisk	
BUP	20 %	20,7 %	19,6 %	↓
VOP	20 %	25,9 %	28,7 %	↑
Økonomi	Mål	Faktisk	Faktisk	
Resultat akkumulert	-16,6	-125,2	-98,1	↓

I april har det vært en økning i andel fristbrudd og ventetider innen alle hovedområder. Andel pasienter som er behandlet innen planlagt tid viser også en liten økning.

Det var 125 liggedøgn på korridor i april, dvs. en reduksjon fra mars hvor antallet var 292. Beleggsprosenten innen somatikk har vært på 90 % og innen psykisk helsevern og TSB 79 %.

Andel avviste henvisninger inn BUP er 20,7 %, en marginal økning sammenlignet med forrige måned. For voksenpsykiatrien (VOP) er andelen redusert i april, men fortsatt høyere enn måltall.

Per april er det budsjettet med et negativt avvik på 16,6 mill. kroner. Resultatet viser et merforbruk på 125,2 mill. kroner, dvs. et negativt avvik på 108,6 mill. kroner i forhold til budsjett. Økte bevilgninger fra revidert statsbudsjett er ikke innarbeidet i resultatet.

Øvrige styringsparametere**Pakkeforløp**

Helsedirektoratet har ikke levert data på pakkeforløp for 2023 foreløpig.

Aktivitet

Per april er aktiviteten målt i DRG-poeng 2,7 % lavere enn planlagt innen somatikk. Avviket gjelder for alle omsorgsnivåer (døgn, dag og poliklinikk) og alle områdene har også et negativt avvik i april. Avviket fra plan for poliklinikk skyldes hovedsakelig ledige ubesatte stillinger og høyt sykefravær i perioden. Aktiviteten i poliklinisk virksomhet og døgnbehandling innen VOP, BUP og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) var også lavere enn plan i april.

Økonomi

SØ har et resultat per april som er 108,6 mill. kroner dårligere enn budsjett. Avvik på bemanningskostnader utgjør 42,4 mill. kroner fordelt mellom egne ansatte og innleie. Det høye

Styresak nr.: 45-23

nivået for kostnader til Fritt behandlingsvalg er også videreført i april. Resterende avvik gjelder hovedsakelig medisinske forbruksvarer, implantater, tester og reagenser. I tillegg er enkelte leieforhold med eksterne avregnet for økte felleskostnader for 2022 avregnet i 2023. Økningen skyldes hovedsakelig økte energikostnader.

Aktivitetsbaserte inntekter er under budsjett per april og avviket er på hhv. 11 mill. kroner for somatikk og 1 mill. kroner for psykisk helsevern og TSB. En stor andel av avviket oppstår i april hvor aktiviteten har vært lavere enn planlagt. Tilsvarende lav aktivitet ser vi også for øvrige HF i regionen i april.

I forbindelse med varig tilleggsbevilgning over statsbudsjettet ble det i foretaksmøte 13. mars gjort følgende vedtak:

Foretaksmøtet vedtok:

1. Foretaksmøte tildeler Sykehuset Østfold 124,406 MNOK i økt basisbevilgning for 2023
2. Foretaksmøte ber Sykehuset Østfold HF revidere resultatkravene for 2023 som følge av den økte tildelingen. Styrebehandlede resultatkrav skal oversendes Helse Sør-Øst RHF innen 28. april 2023.
3. Den økonomiske situasjonen for 2023 er fortsatt krevende. Foretaksmøte forventer at det planlagte omstillingsarbeidet i helseforetaket videreføres.

Tildelt økt basisbevilgning er foreløpig ikke innarbeidet i basisrammen i regnskapet per april, men budsjettjustering som følge av tildeling vil bli innarbeidet i mairisultatet.

I forbindelse med tildeling vil følgende budsjettjusteringer (239,2 mill. kroner) være innarbeidet fra mai med 5/12:

- 124,6 mill. kroner – økt basisramme
- 52 mill. kroner – økte kostnader til varer og tjenester som følge av prisvekst utover deflator
- 20 mill. kroner – oppjustert budsjett til Fritt behandlingsvalg
- 40 mill. kroner – oppjustert annen lønn
- 2,6 mill. kroner – oppjustert budsjett for H-resepter

I opprinnelig budsjett for 2023 var følgende effekter (77 mill. kroner) allerede innarbeidet:

- 32 mill. kroner – effekt av høyere lønnsoppgjør i 2022 enn deflator
- 45 mill. kroner – effekt av økte energikostnader i 2023

Samlet sett dekker tilleggsbevilgning hovedsakelig de merkostnader som er beregnet (lønn 32 mill. kroner, varer og tjenester 52 mill. kroner og energikostnader 45 mill. kroner).

Resultatmål for året er justert fra – 50 mill. kroner til – 40 mill. kroner.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil SØ, i tillegg til ovennevnte bevilgning, kompenseres for forventet høyere lønns- og prisvekst i 2023 utover deflator fra statsbudsjettet. I forslag til revidert statsbudsjett vil økningen utgjøre 1,3 % samlet sett for lønns- og prisvekst. Denne effekten er ikke innarbeidet i resultatet per april, verken på inntektssiden eller kostnadssiden, men vil bli innarbeidet fra mai. Det kan ikke forventes at den økte bevilgningen vil utgjøre noen positiv effekt, men kun dekke forventede økte kostnader.

I styresak 33/23 Månedrappport per mars og innsparingsforslag ble forslag til kostnadsreducerende tiltak besluttet. Alle tiltak er igangsatt og beregnet effekt for 2023 er 18,3 mill. kroner, hvorav 4 mill. kroner allerede er effektuert. Resterende effekt vil være forholdsvis jevnt

Styresak nr.: 45-23

fordelt i resterende måneder i 2023. Samlet årseffekt på 28,8 mill. kroner vil bli justert i budsjettet for 2024.

Prognose for året opprettholdes med et resultat på –164,6 mill. kroner for 2023, men vil bli vurdert på nytt i forbindelse med endelig tildeling av tilleggsbevilgninger fra revidert nasjonalbudsjett og resultat for mai. Oppdatert prognose for 2023 vil bli lagt frem i styremøte 12. juni.

I tillegg til besluttede kostnadsreducerende tiltak videreføres øvrig arbeid med å redusere kostnadsnivået i SØ. Områder med særlig fokus er:

Variabel lønn:

Et satsningsområde for å redusere merforbruk av variabel lønn vil være økt innsats for mer helhetlig og langsiktig bemanningsplanlegging og ressursutnyttelse som tar høyde for variasjon i aktivitet over tid. Bemanningsplanene skal bidra til gode og forutsigbare pasientforløp, samt sikkert og trygt arbeidsmiljø. SØ er i gang med dette arbeidet gjennom oppfølging og videreutvikling av prosjektet *Godt planlagt*. Et hovedelement i prosjektet er *hybridressursstyring* – et tettere samarbeid mellom ressursrådgiverne og linjelederne, der ressursrådgiverne har dedikerte ledere og enheter som de følger opp. Det har kommet gode tilbakemeldinger fra driften når det gjelder denne måten å jobbe på.

I tillegg til dette er ferieplanleggingen fulgt tett opp og det har vært månedlige møter med status og tiltak. Det er i klinikk for psykisk helsevern over en periode gjort et arbeid med å gjennomgå arbeidsplaner før iverksettelse, dette er gjort av ressursrådgiver i samarbeid med rådgiver i klinikken.

Seksjon for ressurs- og arbeidstidsplanlegging har også gjennomgått arbeidsplaner for leger med den hensikt å få en oversikt over hvilke ulike typer vaktordninger som benyttes og hvordan vaktstjiktene er organisert. Inntrykket er at det er forholdsvis store effekter å hente på å følge opp ressursstyring mer systematisk og ved å bistå lederne med arbeidsplanprosesser og daglig styring i vaktbok.

Sykefravær:

Det jobbes godt med sykefravær i SØ i dag, men dette arbeidet må forsterkes. Fraværet er betydelig over hva som er forutsatt i budsjett og det er begrenset tilgang på vikarer som leies inn på timebasis, noe som medfører høy bruk av overtid. Det gjennomføres ukentlige møter med administrerende direktør og nivå 2 for å følge opp utvikling og finne nye tiltak og dette arbeidet vil fortsette frem mot sommeren.

Oppgavedeling:

Det skal gjøres en grundig evaluering av hvordan bemanning og kompetanse brukes, og hvordan arbeidsoppgavene fordeles mellom ulike personellgrupper (oppgavedeling). Oppgavedeling vil være tema i flere utredninger i tiden fremover

Medikamentbytter:

SØ har kontinuerlig oppfølging for å sikre høy byttegrad og følge de enhver tid gjeldende avtaler for medikamenter. Det er oppnådd betydelige gevinster på dette området og arbeidet vil bli videreført.

Styresak nr.: 45-23

Privat rehabilitering:

Det er i 2023 etablert en koordinatorfunksjon for rehabilitering. Dette har medført at flere pasienter får rehabiliteringstilbud i bostedskommunen istedenfor i privat regi. Den økonomiske effekten av denne endringen er p.t. ikke kjent da dette vil bli avregnet mot HSØ på et senere tidspunkt. I dag gjelder denne ordningen kun pasienter som henvises fra egne ansatte. Denne funksjonen bør utvides til også å gjelde pasienter som mottar behandling i privat regi. SØ har historisk sett hatt et høyere forbruk av rehabiliteringstjenester i privat regi utover det behovskomponenten tilsier. Foreløpig effekter av koordinatorfunksjonen viser at antall henvisninger som sendes fra SØ til privat rehabilitering er redusert fra 442 til 167 per mai 2023 sammenlignet med samme periode i 2022. I all hovedsak får pasienter som ikke henvises til private plasser tilbud om annen oppfølging i kommunal regi.

Ekstern innleie:

Innen psykisk helsevern og TSB vil 6 innleieforhold avsluttes i siste halvår i 2023, hvorav 5 vil ha effekt fra juni 2023. Det arbeides kontinuerlig med rekrutteringstiltak for å redusere behovet for innleie.

Bemanning og sykefravær

SØ har i april et bemanningsforbruk som er 93 månedsverk høyere enn plan. Merforbruket er fordelt mellom de kliniske klinikkene. Sykefraværet i april var 8,9 % (april 2022 8,7 %) og er redusert sammenlignet med foregående måneder. Det vises til tiltak beskrevet over for både bemanningsforbruk og sykefravær.

3. Administrerende direktørs vurderinger

SØ har et negativt økonomisk resultat per april på 108,6 mill. kroner mot budsjett før tilleggsbevilgning fra revidert statsbudsjett er innarbeidet. Alle besluttede kostnadsreducerende tiltak gjennomføres i henhold til plan og det forventes effekter i tråd med opprinnelige beregninger. Øvrige arbeid med å redusere kostnadsnivået videreføres. En særlig utfordring er det høye sykefraværet og ubesatte stillinger. Dette medfører både et høyt forbruk av variabel lønn og innleie og lavere aktivitet, særlig innen poliklinikkområdet. Redusert aktivitet medfører også mange fristbrudd og lang ventetid innen enkelte fagområder. I april har også aktiviteten innen døgnbehandling somatikk vært lavere enn plan. Dette medfører en positiv utvikling på belegg og andel korridorpatienter, men et negativt avvik på inntekter. Det er helt avgjørende for SØ å snu den økonomiske utviklingen for å opprettholde de investeringsplaner som er lagt.